

FORSLAG TIL NYTT FORVALTNINGSREGIME FOR OPPDRETT I HARDANGERFJORDEN

Fiskeri- og kystdepartementet ("Departementet") har sendt forslag til ny forskrift om særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i Hardangerfjorden. Departementet mener at situasjonen i Hardangerfjorden krever særlige forvaltningsmessige inngrep, da Hardangerfjorden er et område som har spesielle utfordringer. Fjorden har mange oppdrettslokaliteter i bruk og stor biomasse av oppdrettsfisk. Samtidig er Hardangerfjorden en av de to viktigste fjordene for vill laks i Hordaland.

Videreføring av "frysinstruksen"

Allerede 8. april 2008 instruerte Departementet Mattilsynet og Fiskeridirektoratet om frysing av situasjonen i Hardangerfjorden. Samtidig ble det gjennomført en endring i laksetildelingsforskriftens § 37 slik at det ikke lenger var mulig å flytte ytterligere biomasse inn i Hardangerfjorden.

I utkastet til forskrift § 5 nedfelles prinsippet fra 8 april - instruksjonen om at det ikke skal gis tillatelse til nye lokaliteter eller utvidelse av eksisterende lokaliteter i Hardangerfjorden. Det kan heller ikke gis melding om samlokalisering. Tilsvarende begrensninger følger allerede av nåværende instruks.

Det kan imidlertid gis dispensasjon fra forbudet mot å klarere nye eller utvide lokaliteter dersom det gir en klar gevinst i forhold til fiskehelse og miljø. Det vil si at dispensasjonen må sikre en bærekraftig utvikling av havbruksnæringen i Hardangerfjorden. I kommunene Granvin, Ulvik, Eidfjord, Ullensvang og Odda er det ikke adgang til å gi dispensasjon. Og det er uansett ikke adgang til å gi dispensasjon til å flytte biomasse inn i Hardangerfjorden

Nedjustering av totalt biomassetak

Den viktigste endringen innføres i forskriftens § 6, sett i sammenheng med § 7.

I § 6 innføres et samlet biomassetak på 50.000 tonn MTB i Hardangerfjorden, mens det i § 7 presiseres at hvert selskap vil få et særskilt biomassetak innenfor denne grensen. Dette vil i realiteten innebære at det i region "Vest" (Hordaland og Sogn og Fjordane) i fremtiden vil være to regioner, en innenfor og en utenfor Hardangerfjordbassenget.

Grensen på 50.000 tonn har sin bakgrunn i at det i 2008 maksimalt stod 48.357 tonn fisk i Hardangerfjorden. Departementet synes derfor å konkludere med at det ikke er behov for mer enn 50.000

tonn MTB. Den teoretiske MTB-kapasiteten i området var på samme tidspunkt 70.000 tonn, ettersom det var 91 matfisk og stamfisk tillatelser som hadde klarert lokaliteter innenfor området.

Det synes å være behov for en rekke avklaringer og presiseringer i høringsrunden mht forståelsen av denne § 6.

For det første bør det undersøkes nærmere om hva som var årsaken til at det maksimalt sto 48.000 tonn i sjøen i stedet for 70.000 i 2008. En av grunnene kan være omfattende sykdom (PD). En annen årsak til at man ligger under det teoretiske "taket" kan være at oppdretterne ikke oppnår MTB-grensen samtidig (produksjonen fordeler seg ut over året). I tillegg har en del oppdrettere virksomhet også utenfor Hardangerfjorden og den rullerende driftsplanen innebærer at man ikke benytter konsesjonene innenfor grensen hvert år. Det er således grunn til å stille spørsmål ved Departementets argument om at en reduksjon fra 70 til 50 tusen tonn ikke vil få praktiske konsekvenser for oppdretterne. Dersom det er slik at det er den praktiske organiseringen av driften som gjør at man aldri når opp i den teoretiske MTB-grensen så vil en reduksjon av den teoretiske grensen i realiteten også bety en reduksjon av produksjonen.

For det andre må det undersøkes hvilke konsesjoner som faktisk er tatt med ved beregningen av disse 70.000 tonnene som man tar utgangspunkt i. Som nevnt er det mange konsesjoner som har klarert lokaliteter så vel innenfor som utenfor Hardangerfjorden. Mye tyder på at Departementet har tatt med også disse konsesjonene, selv om en rullerende driftsplan kanskje tilsier at det bare er hvert annet år at man bruker disse lokalitetene.

Det er foreløpig lagt opp til to alternative utforminger av forskriftens § 6. Enten skal de berørte partene, med 90 prosent flertall, selv bli enige om et forslag til reduksjon av biomassen som innstilles til Fiskeridirektoratet. Det andre alternativet er at Fiskeridirek-

toratet selv vurderer de tillatelser som er gitt ut fra visse fastlagte kriterier (ansiennitet, mulighet til å flytte ut av fjorden og hvor stor del av biomassen som er brukt i fjorden de seneste årene før frysvedtaket).

Uavhengig av dette er det et behov for å finne ut mer om hvordan Departementet ser for seg at reduksjonen faktisk og formelt skal gjennomføres. I § 6 står det utelukkende at Fiskeridirektoratet "kan gjøre vedtak om endring i løyve". Det viktige her er selvsagt hvilke endringer som vil gjøres, ettersom forskriftsteksten åpner opp for så vel inndraging av lokaliteter, inndraging av konsesjoner, reduksjon av MTB på lokalitetsnivå og reduksjon av MTB på konsesjonsnivå. I høringsbrevet presiseres det imidlertid at MTB som ikke kan benyttes i Hardangerfjorden kan benyttes på klarerte lokaliteter i region Vest som ikke er omfattet av virkeområdet til forskriften, noe som tilsier at alle som berøres skal kunne flytte MTB-kapasiteten ut av regionen. Dette er for så vidt greit for de som også har tilstrekkelig lokalitetskapasitet utenfor Hardangerfjorden, men for de som ikke har slike lokaliteter vil en reduksjon innebære et stort problem tatt i betraktning den tid som medgår til å få klarert nye lokaliteter.

Et forslag som vil gjøre det enklere for de berørte selskapene, vil være å gjøre unntak fra laksetildelingsforskriften § 33 om regiontilknytning for klarerte lokaliteter. Dersom man også kan ta i bruk lokaliteter på tvers av regionsgrensene, vil en flytting muligens bli enklere.

Avslutning

Vedtagelse av forskriften vil kunne få til dels dramatiske konsekvenser for oppdretterne i Hardangerfjorden. Det er derfor mange andre problemstillinger som må utredes ytterligere; forholdet til hjemmelsgrunnlaget for slike endringer i akvakulturloven § 9, hvorvidt oppdretterne bør ha krav på erstatning for flytteutgifter eller andre dokumenterbare tap, og ikke minst hvordan valget mellom ulike tillatelser skal gjennomføres. I tillegg er det grunn til å stille spørsmål ved om innføringen av slike begrensninger i realiteten er i strid med Stortingets beslutning om *ikke* å gjøre Hardangerfjorden til en nasjonal laksefjord.

Høringsfristen er satt til 18. november 2009 og Departementet foreslår at forskriften skal tre i kraft 1. januar 2010. MTB-grensen skal imidlertid først gjelde fra 1 oktober 2011. Når forskriften eventuelt blir opphevet avhenger av hvordan miljøtilstanden i Hardangerfjorden utvikler seg.

FOR MER INFORMASJON, KONTAKT:

Grunde Bruland

Grunde Bruland er partner i Wikborg Rein og er leder for kompetansegruppen for fiskeri og havbruk. Han har lang erfaring med å bistå akvakulturnæringen overfor myndigheter, ved kontraktsutarbeidelse og ved kjøp og salg av selskaper.

E-post: gbl@wr.no, tlf.: 55 21 52 25, mobil: 909 13 797

